

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 23

Sobota, 23. marca 1935

Leto X

4000 ljudi je manifestiralo v Ljubljani za listo delovnega ljudstva

Nosilec naše kandidatne liste s. dr. Živko Topalović v Ljubljani, Celju in Mariboru

Delavski shod, kakor ga ni doživela Ljubljana od 1919. leta — Množice delovnega ljudstva niso mogle vse v največjo zborovalno dvorano v Ljubljani — Najresnejše in najpomembnejše zborovanje vseh povojnih let — Vsa Ljubljana pod njegovim vtisom

Kdor je še dvomil v prebujenje našega delovnega ljudstva, ta se je 19. marca prepričal, da je to delovno ljudstvo vstalo, se strnilo in združilo, da uveljavi svoje pravice. Kdor je še dvomil v zmago naše liste, ta se je 19. marca prepričal, da bo naša lista zmagala.

Velika unionska dvorana zadnja leta ni videla velikih delavskih zborovanj. V času zatrite politične svobode je čakala dvorana, da sprejme prvega glasnika nove bodočnosti. In ta glasnik je naša lista delovnega ljudstva, ki je prva od vseh skupin pokazala, po kateri poti naj gre, da doseže kruh, mir, in svobodo.

Noben dnevnik ni omenil našega shoda, nobene reklame ni bilo zanj, le majhni rdeči letaki so vabili delavce po tovarnah in kmetje po vaseh, naj se zberejo na Jožefovo in naj manifestirajo za svoje pravice. Meščani, ki ne berejo našega lista in ki po svojem časopisju niso bili prav nič informirani o zborovanju, so z začudenjem gledali na praznik patrona kranjske dežele, kam gredo gruče po Tržaški cesti in Zvezdi, kako da se usipajo v mesto trume iz proletarskega Vodmata in Most, kam hite Šiškarji in Št. Vidčani, kam se pelje toliko kolesarjev iz okoliških vasi... Meščani, ki jih njihovo »dobro informirano« časopisje ni prav nič informiralo o našem shodu, so se začudeno spraševali, ko so bile Miklošičeva cesta in sosedne ulice polne delavstva.

Kljub tem ogromnim množicam žal še mnogo delavstva ni moglo priti na shod: Ker mnogo tovarn je delalo, tako vsa kovinska industrija. A vseeno je bila dvorana premajhna za vse; mnogi so z obžalovanjem odhajali ali čakali na ulici na konec zborovanja.

In med vso to ogromno množico gotovo ni bilo niti 20 golih radovednežev, ki jih hoče videti presenečeno »Jutro« od 20. t. m.

Vse to so bili delavci, obrtniki, kmetje, uradniki, ki so prišli poslušat svoje govornike, ki so prišli, da čujejo in sklenejo svoj pohod k zmagi vseh trpečih in zatiranih.

Že pred napovedano uro je bila polna dvorana in množice so nestrpno čakale, ko je godba »Zarja« začela delavsko himno. Tisoči so se odkrili in pobožno poslušali svojo pesem, pesem dela, pesem zmage socialne pravičnosti.

Predsednik Delavske zbornice s. Sedej je otvoril shod poudarjajoč, da ima po petletnem političnem monoplu JNS delovno ljudstvo prvič priliko, da stopi v areno političnega življenja, da pomeže z vso črno preteklostjo in doseže svoj vpliv in svoje pravice. Delovno ljudstvo gre v volitve združeno, disciplinirano, ker

se zaveda, da bi vsak medsebojni prepir bil samo v prid kapitalizmu in fašizmu. Enotni smo sedaj in enotni ostanemo tudi po 5. maju. Zborovalci so neprestano z burnim ploskanjem odobraval posamezne njegove izjave. Nato je podal besedo nosilcu liste s. Topaloviću.

Frenetično ploskanje je pozdravilo našega voditelja (Njegov govor homo priobčili v prihodnji številki.) To je bil resen govor brez vsake demagogije, brez vsakega napadanja oseb, brez cenjenih »šlagerjev«. Orisal je vso resnost mednarodnega položaja, razložil kapitalistično in diktatorsko politiko JNS in stvarne zahteve, ki jih postavlja delovno ljudstvo v interesu vsega človeštva. Njegov govor so tako ob posameznih izjavah, zlasti pa še na koncu pozdravljali vsi z gromovitim, dolgotrajnim ploskanjem. Takega govora Ljubljana še ni slišala.

Nato je s. Likar označil nekaj naših domačih zahtev kakor predvsem zgraditev velike, moderne bolnice v Ljubljani. Poudaril je, da moramo 5. maja vsi na volišče in se ne smemo bati nobenih groženj, ker moramo biti možati, drugič je pa zagotovljeno, da ne bo nihče preganjan ali klican na odgovornost, če bo glasoval za katerokoli listo. V tabor delovnega ljudstva je pozval tudi

slovensko inteligenco.

Današnje mogočno zborovanje je prva naša manifestacija, 5. maj bo pa prva naša zmaga, ki ji bodo sledile druge. Burno pritrjevanje vseh je dokazovalo, da se vsi delavci dobro zavedajo svojih interesov.

S. Sedej je nato zaključil shod. Nekateri so hoteli, da bi še govorili, a on je pojasnil, da oblastveno ni dovoljeno nobeno govorjenje več. Medtem je delavec iz množice zaklical, da naj vsi brez ozira na levo ali desno volijo listo delovnega ljudstva, ker voliti to listo pomeni demonstrirati proti fašizmu in kapitalistični reakciji. Godba »Zarja« je zopet z delavsko himno zaključila to najveličastnejše zborovanje, s katerega so ponesli delavci in kmetje v najbolj oddaljene vasi glas: 5. maja vsi za listo delovnega ljudstva!

Samozavestno in žarečih lic so odhajali po ljubljanskih ulicah na svoje domove, z obrazov vseh je govorilo:

Tako, vidite, vsi drugi

»Preštejte nas, pregledjte nas!« Nepregledna in vseobsežna je naša vojska. Kaj preteklosti bridkost, kaj dneva trud in skrb! Tako mirno in mogočno, kakor solnce v vesoljnosti, gre naša pot — delovnemu ljudstvu pripada prihodnost!

Ogromna volilna manifestacija delovnega ljudstva v Mariboru

Več tisoč udeležencev na shodu v veliki dvorani „Uniona“. — Silno navdušenje.

V četrtek zvečer je bil Maribor priča javne politične manifestacije, kakršne že dolgo vrsto let ni bilo.

Akcijski odbor liste zveze delovnega ljudstva je sklical v veliko »Unionsko« dvorano volilni shod, ki pa se je pretvoril v mogočno

volilno manifestacijo.

Že davno pred napovedano uro so se vsipale od vseh strani gruče zborovalcev proti »Unionu«. Malo pred 7. uro zvečer je bila velika dvorana napolnjena do zadnjega kotička, z njo vred pa tudi galerija, kjer so v gostili vrstah stoječi poslušalci postavljali ob zidovih klopi in mize, da bi na ta način, z vzvišenega prostora imeli pogled preko glav pred njimi stoječih zborovalcev v dvorano. Pa še vedno so prihajali novi zborovalci, ki so rinili v dvorano, potem pa končno napolnili tudi stranske prostore in vežo. Več sto zborovalcev, ki so nekoliko zakasnil, pa sploh ni moglo več na shod in so morali oditi.

Ko je okoli 7. uri zvečer stopil na oder nosilec liste Zveze delovnega ljudstva, s. dr. Živko Topalović, v

spremljstvu nekaterih sodrugov, so ga zborovalci navdušeno pozdravili s ploskanjem in klicanjem.

Ko se je prvo navdušenje poleglo, je s. Jelen v imenu akcijskega odbora otvoril manifestacijsko volilno zborovanje in pozdravil dragega gosta, nakar so združeni pevski zbori zapeli na galeriji »Delavski pozdrav«, ki so ga množice stoje in odkritih glav poslušale. Mnog osivel starček si je pri tem z žuljavo roko brisal solze. Nato je s. Jelen podal besedo s. dr. Živku Topaloviću, ki je potem, ko se je poleglo živahno ploskanje, v največji tišini pričel govoriti.

Njegov govor je napravil na vse navzoče najgloblji vtis. Zlasti je govornik povdaril, da je prejel z mero-dajnih mest svečano zagotovilo, da bo pri volitvah svoboda glasovanja tudi za javne nameščence zajamčena in da se torej ni treba nikomar bati, za koga bo oddal svoj glas.

Vsak naj odkrito in neustrašeno da svoj glas za listo delovnega ljudstva. S tem bo glasoval za likvidacijo političnega monopola, za lepšo bodočnost proletariata, s tem bo po-

magal dvigniti tudi čast in ugled naše skupne domovine, da bodo tudi naši sorojaki, ki so tlačeni pod fašizmom na severu in zapadu, videli ogromno razliko med svobodno državo in fašistično diktaturo.

Poslušalci so govornika dobro razumeli, ker je govoril počasi in razločno, tembolj, ker je največ uporabljive in težje razumljive srbohrvaške izraze izgovarjal v slovensčini. Zborovalci so med njegovimi izjavami v živahnih medklicih in odobravanjih dajali duška svojim čustvom. Ko je končal, se je dvorana tresla od burnega odobravanja.

Zatem je sodrug Petejan v kratkih, a jedrnatih stavkih omenjal, kolikokrat so že naši nasprotniki najljubljali naš pogin in naš pokop, a smo še vedno na mestu, jačji ko kdaj prej. O tem se lahko prepričajo nocoj. Tudi jugoslovanstva nas oni ne bodo učili, ker smo bili prej za Jugoslavijo kot so si oni upali misliti na njo. Zahtevamo pa v svoji državi tudi svojih pravic. Zahtevamo, da se točno izvaja zakon za zaščito delavstva, da se uvede zavarovanje za slučaj starosti, onemoglosti in brezposelnosti, zahtevamo sood-

ločevanje v državi, ki v njej ne poznamo ne verskih ne plemenskih razlik, občutimo samo razliko med delom in kapitalom, med izkoriščevalci in izkoriščanimi, med protežiranci in zatiranimi.

Sodrug Eržen je omenil, da delovno ljudstvo ne prihaja kot menjevalec režimov, ampak kot likvidator sistema, kajti krivda je v sistemu. Poleg klica po svobodi postavlja delovno ljudstvo tudi svojo zahtevo po pravici. Iznesel je nekaj najbolj kričečih slučajev krivic, ki jih morajo pretrpeti delavci, ki se drznejšo boriti za svoje pravice. Silno je odjeknil slučaj osmih discipliniranih železničarjev, ki ga je govornik s tem v zvezi omenil. Omenil je križev pot naših kronskih upokojencev, invalidov, stanovanjskih najemnikov, viničarjev, malih obrtnikov, ki jim meščanske stranke ob vsakih volitvah obljublajo zlate gradove, po volitvah pa nanje vedno pozabijo. Zato, ker vsi ti mali ljudje nimajo svojega zastopstva tam, kjer se režeta pravica in kruh. Zato je delovno ljudstvo odločeno, da si ga pri teh volitvah pribori in povzdigne svoj glas, da se bo slišal tudi tam,

kjer ga doslej niso marali slišati. Obema govornikoma so zborovalci navdušeno ploskali.

Ob zaključku je s. Jelen pozval vse navzoče, da gre siehneri na volilno agitacijo, v boj za kruh in svobodo.

Veliko manifestacijsko zborovanje v Celju

V Celju se je vršilo volilno zborovanje liste Zveze delovnega ljudstva v dvorani Narodnega doma.

S. Topaloviča so celjski delavski zaupniki pričakovali že ob prihodu vlaka na kolodvoru in ga sprejeli.

Zborovanje je bilo določeno za 6. uro zvečer. Celjsko in okoliško delavstvo, pa tudi okoliški mali kmetje in obrtniki so se povabili odzvali v za Celje naravnost ogromnem šte-

Tritisočglava množica je navdušena zapuščala v najlepšem redu dvorano in je za četrte ure zalila široko Aleksandrovo cesto.

Mariborsko delavstvo vstaja, jače in zavednejše ko kdaj prej.

vilu in so napolnili vse gornje prostore Narodnega doma.

Ob velikem navdušenju poslušalcev je govoril nosilec liste s. Topalovič, za njim pa s. Svetek.

Pred in po zborovanju je zapela »Svoboda« dve delavski himni.

Zborovalci so se po manifestaciji razhajali v pričakovanju, da bo lista delovnega ljudstva pri volitvah odnesla zmago tudi v celjskem okraju.

Sreska konferenca za Ljubljana-mesto in Ljubljana-okolico

Po veličastnem zborovanju v uniojski dvorani so se ob dveh popoldne zbrali delavski, kmečki in obrtniški zastopniki iz Ljubljane in vseh občin ljubljanske okolice. Zborovali so v dvorani Delavske zbornice.

Predsednik s. Sedej je izjavil, da mora tudi popoldanska konferenca pokazati isto enodušnost, kakor jo je pokazal shod in moramo brez vsakega preglasovanja izvoliti kandidate, za katere bo lahko glasovalo vse delovno ljudstvo.

S. Stanko se je pridružil njegovim izvajanjem in predložil verifikacijsko komisijo, ki naj pregleda poverilnice vseh delegatov.

Med zasedanjem te komisije so se zborovalci razgovarjali o kandidaturah. Po de-

batih, v katero so posegli ss. Štukeč, Strašek, Mazovec, Trškan, Mehle, Korošec, Moškrič, Stanko, Kržič, Galof i. dr. se je soglasno in s poskobjem vseh sprejela sledeča kandidatska lista: za oba volilna sreza določa zakon po dva kandidata in namestnika).

Ljubljana-mesto: Kandidata: ss. Likar Stane, tajnik OUZD in Sedej Lojze, predsednik Del. zbornice; Namestnika: ss. Škrl Pavle, strojnik in Čamerik, delavec v tobačni tovarni.

Ljubljanska okolica: Kandidata: ss. Stanko Jurij, odpuščen žel. uradnik in Moškrič Jože, tiskarniški delavec; namestnika: ss. Erjavec Alojz, posestnik in mizar in Krečar Avgust, kmet.

Kočevje v našem taboru

(Poročilo o srezi konferenci liste delovnega ljudstva.)

17. t. m. je bila sklicana srezka konferenca za postavitev okrajne kandidature liste delovnega ljudstva.

Na konferenci so se zbrali delavski in kmečki zaupniki iz vseh občin kočevskega sreza. Bilo jih je 150. S. Beguš je predsedoval zboru, s. Kosec je bil zapisnikar, o pomenu teh volitev za delovno ljudstvo je poročal s. Štukeč. Vsi zborovalci so navdušeno odobrvali združen nastop delovnega ljudstva proti kapitalistični in fašistični reakciji.

Za kandidata je bil soglasno in z odobravanjem izvoljen kmet s. Kraker, kočevski Nemec po rodu in zelo ugleden mož v vsem kočevskem okolišu; za namestnika pa s. Beguš Štefan, tekstilni barvar. Tako je naša konferenca pokazala vso enodušnost in resnost v nasprotju z drugimi listami, kjer se razni špekulanti ponujajo na vse strani,

konkurirajo med seboj, se vozarijo v Ljubljano in Beograd in so tako neumni, da mislijo premotiti Kočevje, če bodo obljubljali vsaki vasi posebno železnico.

Po izvolitvi kandidata in namestnika so se določili predstavniki za posamezna volišča v kočevskem okraju.

Nato je s. Šeško v nemškem in slovenskem jeziku tolmačil naše zahteve v notranji in zunanji politiki, kakor tudi naše zahteve za kočevski srez posebej, kjer zahtevamo sanacijo hranilnice na račun tistih, ki so jo zafurali, zgraditev bolnice in takšna javna dela, ki bodo koristila v prvi vrsti kmečkemu in delovnemu prebivalstvu, ne pa samo nekaj avtomobilistom. Zborovalci so dajali duška svojem nezadovoljstvu z dosedanjimi razmerami v kočevskem okraju in sklenili, da 5. maja za svojo listo delovno ljudstvo ne samo šteje glasove, ampak tudi prode in zmağa.

Potek volilne konference v Prevaljah

V torek, dne 19. t. m. so se ob 14. uri zbrali v Prevaljah delegati iz prevaljskega okrožja na volilni konferenci, ki je potekla impozantno. Konferenci je prisostvovalo 86 delegatov in so bili zastopani vsi kraji.

Konferenco je otvoril in vodil s. Hočnik, ki je uvodoma povdaril pomen te konference in nato podal besedo s. Arhu, ki je v daljšem govoru obrazložil, kako je prišlo do volitev, kakor tudi političen položaj, v katerem se nahajamo.

Kot drugi je govoril s. Jelen o mizerem položaju delovnega ljudstva in o klavrni vlogi, ki so jo igrali nekateri gospodje v razpuščenem parlamentu i. t. d. Delegati so burno pritrjevali izvajanjem govornikov ter vehementno pozdravili samostojno listo delovnega ljudstva, katere nosilec je s.

dr. Živko Topalovič.

Na predlog s. Podržana iz Mute je bil soglasno izvoljen za kandidata v pnevaljskem srezu s. Viktor Eržen iz Maribora, za njegovega namestnika pa s. Robert Lamprecht, župan iz Mežice.

K debati so govorili ss. Eisinger, Potočnik Maks, Potočnik Karel in številni sodruzi. Končno se je na konferenci govorilo še o tehničnih predpripravih, fakar je predsednik s. Hočnik, s pozivom na složno delo, zaključil lepo uspelo konferenco. Delegati so se vrnili na svoje domove s trdnim sklepom, da bodo šli s podvojeno živahnostjo na delo za popolen uspeh pri bodočih volitvah, kakor tudi za ojačenje delavskih strokovnih in kulturnih organizacij ter razširitev našega časopisja.

Tone Maček:

150

Slučaj Kumberger

»Ha, ha! Ta je pa dobra! Menite, da vam bo volilna pravica kaj pomagala? Toliko ko nam. Mi vsaka štiri leta volimo. Koga? Si že kdaj slišal, da bi bil kak mali kmet izvoljen? Še nikoli. Niti kandidirati ne more. Naši zastopniki na Dunaju so veleposestniki, grofje, advokati in fajmoštri, ki še nikoli niso imeli koša na hrbtu in ne žuljev na rokah.«

»Mi bomo že vedeli, koga bomo volili.«

»Ogoljufali vas bodo, kakor so nas. Zapomni si. Siromak vedno plača račun.«

»Prej ali slej bo pa vendar prišel čas, ko bo tudi siromak predložil svoj račun.«

»Povej nam raje, kaj ti misliš o današnji naši stiski in kako bi si mogli sami pomagati?«

»Po krivici se hudujete na tovarne in stroje, ne vso takozvano industrializacijo in tehniko. Niso stro-

ji krivi naše revščine, nasprotno, oni bi v pravih rokah bili velika blagodat za vse človeštvo. A polastila se jih je peščica kapitalistov in v njih rokah je postal stroj človekovo prokletstvo. Mesto da bi, kakor je bil zamišljen in poklican, stroj pomagal človeku pri delu in štedil njegove sile, ga kapitalist izrablja za kopičenje vedno novih dobičkov.

Stroji morajo postati last splošnosti, šele potem bodo dosegli svoj namen. Proizvajati morajo v enaki meri za vse člane družbe vse, kar potrebujejo. Ko bodo zadostili najnujnejšim ljudskim potrebam, lahko zopet nekaj časa počivajo ali pa začno proizvajati predmete, ki sicer niso življenjsko potrebni, a lahko ljudem življenje olepšajo in ga ustvarijo udobnim in prijetnim. Potem stroj ne bo več prokletstvo, temveč blagoslov človeštva.

Delavci so se tega začeli že davno zavedati in so si postavili geslo: vsa proizvodna sredstva se morajo izločiti iz zasebne lastnine in morajo postati last vseh.«

Sreska konferenca v Celju

ki se je vršila preteklo nedeljo, je tako po svoji organizaciji, kakor po množičnem posetu zadostila pričakovanjem največjih optimistov. Konferenca se je udeležilo skupno 177 delegatov in sicer iz mesta Celja 25, iz občin bližnje okolice 81 in iz daljne okolice 71 delegatov. Po socialnem sestavu je ta slika še mnogo zanimivejša. Od delegatov pripadajo posamezniki naslednjim stanovom: Delavskih delegatov je bilo 97, kmetijskih delegatov 58, trgovcev in obrtnikov pa 22 delegatov. Posebno razveseljivo je pa še dejstvo, da so konferenci prisostvovali delegati iz prav vseh volišč, razen dveh, tako, da se je zamoglo prav na vseh voliščih že na konferenci postaviti predstavnike in namestnike naše liste, ki se oficijelno imenuje kakor je konferenca sklenila: **Lista Zveze delovnega ljudstva Jugoslavije**. Kdor pogleda sestav konference in njene delegacije, bo prav lahko priznal, da naša lista to ponosno ime tudi zasluži. Referate na konferenci, ki so bili zelo izčrpni in so popolnoma osvetlili potrebo sodelovanja vseh delovnih stanov pri teh volitvah, bomo izčrpno priobčili v eni prihodnjih števil. V svrhu določitve kandidata je bila izvoljena posebna kandidacijska komisija, ki je bila v malem

sestavljena prav po onih vidikih, kakor je bila sestavljena celotna konferenca. Poleg glavnih predstavnikov delavskih in kmečkih strokovnih in kulturnih organizacij so bili v komisijo pritegnjeni tudi zastopniki zunanjih delegatov in zastopniki vseh stanov, ki so se konferenci odzvali, to je po en zastopnik obrtnikov, en zastopnik trgovcev in dva kmečka delegata. Ta komisija je po vsestranski diskusiji postavila načelo, naj se kandidira kandidat iz vrst delavskih in kmečkih organizacij, njegov namestnik naj pa bo iz vrst kmetov. Komisija se je soglasno zedinila na predlog, naj bo kandidat celjskega sreza **Franc Svetek**, zastopnik Delavske zbornice iz Celja, namestnik pa **Lešnik Karl**, kmečki posestnik iz Škofje vasi. Konferenci je prisostvoval tudi bivši poslanec **Petejan** iz Maribora, ki je v lepem referatu razložil zborovalcem pomen sedanjih volitev in želel konferenci najlepšega uspeha. Po navdušenju, s katerim je konferenca izvršila svojo nalogo in po neprisljani disciplini, s katero se je ta konferenca tako visoko odlikovala, lahko sodimo, da bo uspeh naše liste v Celjskem srezu tako časten, kakor še ni bil nikoli.

Delavska vlada na Norveškem

Tretja delavska vlada v nordijskih deželah

Predsednik norveškega parlamenta (storting) je sestavil vlado dne 19. t. m. V vladi so predsednik Nygaardvold, ki ima tudi ministvo dela; zunanje, Koth, finance Indebøe, trgovino Madson, socialno skrb Bergsvik, prosveto Hjelmtvet,

brambo Mousen, kmetijstvo Istgaard in pravdo Sic.

S tem je prevzelo delavstvo tudi norveško vlado, od katere pričakuje narod pametno gospodarsko in socialno politiko.

Švicarsko mesto Lausanne je socialistična občina

Prav jasno kaže bilanca švicarske občine Lausanne, kako gospodarijo v občini socialisti.

Socialisti so prevzeli občino početkom leta 1934. Občina je imela 2.7 milijonov švicarskih frankov deficita. Socialisti so popravili, kar je bilo mogoče, zvišali so sicer socialne

dajatve in je deficit znašal le še 182.000 frankov. Občina pa je izdala za nezaposlene in javna dela celih 1.350.000 frankov, dočim je prejšnja meščanska občinska uprava dala komaj polovico tega v te namene.

Številke povedo dovolj jasno, kaj pomeni delavska občinska uprava.

Švedski pomorščaki proti Nemčiji

Bojkot nemških pristanišč.

Švedski pomorščaki so imeli prošli teden zborovanje, na katerem so razpravljali o dveh njihovih aretiranih mornarjih v Hamburgu, češ, da so uvažali v Nemčijo protifašistično literaturo. Zborovanje je soglasno sklenilo, da pošlje nemškemu poslaniku protestno pismo, v katerem se zahteva, da Nemčija takoj izpusti iz zapore oba švedska mornarja. Če bi Nemčija zahtevi ne ugodila, bodo švedski mornarji bojkotirali nemška pristanišča.

Zmeda v mednarodni politiki

Napetost vedno večja.

Nemčija je uvedla splošno vojaško dolžnost. Angleški zunanji minister Simon vendar obišče Berlin. Iz tega sledi, da hoče Anglija stopiti v dobre odnose z Nemčijo iz bojazni pred napadom. Vzhodni pakt, pakt med Italijo, Francijo in Anglijo, pa naj se razvija kakor hoče.

Kriza vlade v Belgiji

Predsednik belgijske vlade Theunis je podal demisijo. Skrajno reakcionarna vlada je hotela graditi svoje gospodarstvo s poslabševanjem delovnih razmer. Temu se je delavstvo uprlo in ni odobrilo vladne politike.

Klerikalci se sedaj trudijo, kako bi sestavili nekakšno fašistično »nacionalno« unijo, ki bi diktirala v imenu kapitala.

Minister za telesno vzgojo g. dr.

Auer je imel minuli četrtek po radiu govor o skrbi za telesno vzgojo naroda. Izjavil je, da je to važna naloga države ter se v nadaljnjem govoru bavil z nalogami mlade generacije, orisal vzgojni pomen sporta, Sokolstva, gasilstva itd. Na koncu svojega govora pa se je g. minister bavil z zakonom o sportu. Tozadveni osnutek je bil te dni dostavljen sportnim organizacijam v pretres. — Svoj govor je g. minister zaključil z naslednjimi besedami: Kakor ima vsaka narodnost svojo karakteristiko v narodni noši, v narodni umetnosti, v pesmih in melodijah, tako ima tudi svojo karakteristiko v sportu.

»To bi veljalo za delavce. Kaj pa mi kmetje? Saj mi nimamo strojev?«

»Motite se. Tudi vi čutite krizo, ki jo povzroča stroj v zasebni lasti. A večina se tega ne zaveda. Pri nas ne obdelujemo polj s stroji, ker nimamo veleposestev. Primorani so pa tudi naši kmetje, da kupujejo stvari, ki jih izdelujejo stroji: obleko, poljsko orodje, posodo, nekatera živila, gnojila in tako dalje. Te predmete morajo drago plačevati, ker kapitalist, katerega stroji jih izdelujejo, lahko cene po mili volji določa. Če bi pa stroj bil splošna last, bi plačali potrebne predmete enostavno s svojimi pridelki in to v višini, ki bi odgovarjala delovni sili, ki se je za proizvodnjo dotičnih predmetov porabila in nič več.

Sicer pa se motite, če menite, da se pri poljedelstvu ne uporabljajo stroji. Po našem gričevju tega seveda ne opazite. Vedeti pa morate, da so na svetu dežele in pokrajine z nepreglednimi žitnimi polji, kjer so njihve tako dolge, da bi naš kmet s svojimi voliči jedva uspel od zore do

mraka urezati dve brazdi. Preden bi tam zoral polje po našem načinu, bi na enem koncu že žito zorelo, preden bi ga na drugem koncu do kraja posejal. Pri takem poljedelstvu so stroji neobhodno potrebni. Tam orjejo s plugi, ki jih vleče motorna sila in režejo po šest brazd nankrat. Na velikih kompleksih je tak način poljedelstva lažji od našega in cenejši, zato je tudi žito iz teh velikih žitnic cenejše kot naše.

Razumeli boste sedaj, zakaj naši kmetje tako težko prodajo svoje žitne pridelke za primerno ceno. Ker je žito iz ogromnih žitnic Banata, Ukrajine in Amerike cenejše kot naše.

»Da, ali tako poljedelstvo s stroji je mogoče samo na velikih veleposestvih, ki so last ogrskih grofov, ruskih knezov in ameriških žitnih magnatov. Kako češ ti na naših malih posestvih delati s stroji, kjer imaš vsakih sto korakov novo posestno mejo? Že sama nabava takega stroja bi požrla pol posestva.«

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu

Stavka rudarjev v rudniku »Srbski Balkan« še vedno traja. Mezda ni izplačana rudarjem še niti za mesec januar.

Steklarna v Paračini namerava ustaviti obrat, ker ima preveliko zalogo izdelkov.

Kaj pravi Venizelos. Venizelos trdi, da je prevzel vodstvo upora šele takrat, ko je zvedel, da je upor namenjen proti politiki obnove monarhije. Hotel je ohraniti republikanski režim. Njegova izjava je verjetna, ker se je sedaj monarhistično gibanje ojačilo in celo vladni organi govore, da eventualno izvedo plebiscit o tem vprašanju.

Italijanski tisk prijazen Jugoslaviji. Italija že uvideva, da bi bili sovražni odnosi do Jugoslavije brezpredmetni z ozirom na problem razvoja ob Jadranskem morju. Naš poslanik v Italiji postane Antič, ki zagovarja zvezo z Italijo. To bi kazalo, da so se odnosi in politična tendenca bistveno izpremenili.

Hitler o svoji mirovni politiki. Ob priliki sklepa nemške vlade glede splošne vojaške dolžnosti je Hitler izjavil tujim diplomatskim zastopnikom, da je je pripravljen jamčiti za nedotakljivost mej vseh sosednjih držav, samo Rusije ne.

Bilanca. Od 30. jan. 1933 do 30. jan. 1935 je bilo v Nemčiji 3942 antifašistov ubitih, 132.544 ranjenih in pohabljenih, približno 1 milijon je bilo zlostavljenih, 295.357 aretiranih, 93 smrtnih obsodb izrečenih, 41 smrtnih obsodb izvršenih. Protivniški režima so bili obsojeni na skupno 16.143 let ječe.

Hitler se posmehuje Franciji in Angliji. Hitler je izjavil, ko je vlada sklenila splošno vojno dolžnost, da bi se pogajal z obema državama, ker se z ozirom na enakopravnost ne nahaja več v ponižujočem položaju.

Konferenca velesil? Francija zahteva konferenco velesil, to je Francije, Italije in Anglije v Rimu, da sklepa o uvedbi splošne oborožitve v Nemčiji. Obenem zahteva Francija sklicanje sveta Društva narodov. Amerika se v zadevo ne bo vmešavala. Iz te moke bo težko kaj kruha.

Življenjski standard na Švedskem se je izboljšal v zadnjih desetih letih za 12 do 13 odstotkov. Zakaj se je drugod poslabšal?

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Celje

»Tetka na konju«, to velezabavno igro priredi dramatični odsek celjske »Svobode« v nedeljo, 24. t. m. (jutri) ob 4. uri popoldne v Narodnem domu. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj pride. Torej jutri vsi v Narodni dom na igro!

Trbovlje—Zagorje

Predavanja o del. zakonodaji v Trbovljah in Zagorju. Na splošno željo rudarjev bo predaval v nedeljo, dne 24. marca s. dr. Reisman v Trbovljah ob 9. uri pri II. rudarski skupini in na praznik v ponedeljek, dne 25. marca ob 9. uri dop. v Zagorju pri »Zvezi rudarjev« o: »Delavstvo in socialna zakonodaja v Jugoslaviji«.

Pobrežje pri Mariboru

Uboj na Pobrežju. Minulo nedeljo zvečer je v Nasipni ulici s kolom pobil 26letni Anton Straus 41letnega mizarkega pomočnika Konrada Gselmana, ki je na posledicah zadobljenih poškodb obležal na licu mesta mrtev. Prepričani so, da je razvil v neki gostilni radi Gselmanove žene, ki je imela svojčas s Strausom tudi enega otroka. Kljub temu, da je poročila Gselmana, pa sta si baje ostala s Strausom še vedno dobra. Gselman je bil zelo potrpežljiv človek in bi najbrž ne prišlo do najhujšega, če bi se s Strausom ne srečala v gostilni. Po usodnem dejanju so orožniki aretirali Strausa in Gselmanovo in ju izročili sodišču. Pogreb pokojnega Gselmana se je vršil minulo sredo ob veliki udeležbi občinstva.

Poljčane

Posnemajte. S. Mulaj Anton iz Poljčan je daroval za tiskovni sklad Din 30.— Iskrena hvala.

Maribor

O pisatelju Aškercu je predaval minulo sredo v okvirju »Svobode« s. prof. Teply. Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno ter so navzoči nagradili predavatelja za njegova lepa izvajanja z aplavzom.

Predavanje »Svobode«. V sredo, dne 27. marca bo predaval s. dr. Reisman o »Delovnem pravu v sedanjih Nemčiji«. Pridite v polnem številu.

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru, ena najstarejših in najmočnejših delavskih gospodarskih zadrug na ozemlju dravske banovine, je imelo dne 17. marca t. l. svoj 63. letni občni zbor. Število združenikov je ostalo na isti višini kot prejšnje leto. Denarni promet se je v preteklem letu zvišal za pol milijona dinarjev, ravno tako hranilne vloge. To kaže, kako veliko zaupanje uživa ta stara gospodarska organizacija. Hranilne vloge seveda ne dotekajo samo iz delavskih vrst, kjer vlada vsled krize pomanjkanje denarja, pač pa uživa ta zadruga zaupanje tudi v drugih krogih, ker je bila vedno likvidna, kar se o mnogih drugih denarnih zavodih ne more trditi. Zadruga posluje v lastni hiši na Frankopanovi ulici 37 ob večerih. Telefon števil. 2635. Na občnem zboru se je zopet izvolil dosedanji načelnik Ingolič Rupert, kateri že preko 12 let kot preizkušeni zadrugar vodi to delavsko denarno organizacijo s popolnim zaupanjem združenikov. Tudi drugi odborniki so bili izvoljeni dosedanji, kar priča o stabilnosti tega denarnega zavoda. Delavci, obrtniki in drugi pridobitni sloji z mirno vestjo lahko zaupajo svoj eventualno pri-

štedeni denar temu staremu in dobro fundiranemu denarnemu zavodu. V slučaju potrebe pa se lahko pobrigajo za članstvo pri tej zadrugi.

Občni zbor združenja krojačev v Mariboru se je vršil minulo nedeljo popoldne v Gambrinovi dvorani. Predsednik združenja, krojaški mojster Reicher, je podal izčrpno poročilo o delovanju združenja, ki je bilo sprejeto z odobravanjem. Zborovalci so ostro protestirali proti konfekcionarjem, ki povzročajo krojaškim obrtnikom občutno škodo.

Nekaj nad 1.157.000 Din bo ostalo od Kmetijske eksportne zadruge za upnike, ki jih je 3328.

Delavsko pevsko društvo »Frohinn« sklicuje za nedeljo, dne 24. t. m. ob 9. uri popoldne svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v društvenem lokalu, Frankopanova ul. 29-I. Podporni člani vljudno vabljani.

Občni zbor Prvega delavskega kolesarskega društva v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 24. t. m. ob 9. uri popoldne v društvenem lokalu gostilne Vernik na Tržaški cesti števil. 1. Udeležba članstva dolžnost.

V nedeljo vsi na igrišču Svobode v Mariboru Ob pol 3. uri se bo vršila na našem lastnem igrišču važna prvenstvena tekma s »Cakovcem«, starim rivalom, ki je v jeseni posekal domala vse prvorazredne klube. Svoboda je zgubila v razmerju 9 : 1. Dečki obljublajo zmago, zato pojdemo in navdušimo jih.

Hrastnik

Tudi mi mali kmetje se zavedamo, kam spadamo. Razmere so nas naučile misliti in tako smo prišli do spoznanja, da je naša rešitev le v zvezi z delavci. Doslej so nas zastopali razni politikarji, in razne mogočne stranke, mi pa smo hirali in propadali. Namestu po slabih razmerah so gospodje v njihovih glasilih udrihali proti socialistom. Gospodje pa s tem niso dosegli svojega namena. Če pri zadnjih občinskih volitvah smo šli skupaj s socialisti in volili listo, po kateri so nasprotniki najbolj ogabno udrihali. Par mesecev dela v občini in sleherni uvideva danes, da socialistični delavci ne le niso nikakršni nasprotniki kmetu, ampak mu pomagajo, če le morejo. V teh par mesecih je naša delavsko-kmečka občinska uprava napravila več, kot so gg. kdajkoli poprej. Ker vidimo, da je bila naša odločitev pri občinskih volitvah pravilna, bomo odslej hodili po poti, ki smo si jo začrtali, skupno z delavci. Vsi mali kmetje bomo dne 5. maja volili listo, na kateri je tudi naš župan s. Malovrh postavljen za kandidata. Kandidata pa, ki jih predlagajo razni ravnatelji in fabrikanti naj voli gospoda! Naj živi lista Zveze delovnega ljudstva — Mali kmet.

Pevski koncert podružnice »Svobode«. I. se je vršil dne 17. marca t. l. v dvorani Konzurnega društva. Bogati spored, ki ga je izvajal moški in mešani pevski zbor pod vodstvom pevovodje s. A. Podgorjarja, je zelo ugajal. Sploh je bil nastop zelo posrečen. Zapel je 4 pesmi tudi oktet podružnice pod vodstvom s. V. Malovrha. Vse pevske točke so bile točno in spretno izvajane. Veliko presenečenje je pomenil nastop mešanega zbora, ki se je takorekoč prvič predstavil z več pesmimi in jih tehnično dobro podal, kakor zahtevajo posamez-

ne pesmi (kompozicije). Kako delovno ljudstvo želi pravega kulturnega razvedrila je dokaz, da je bila dvorana nabito polna in da je lepo petje tako zelo navdušilo poslušalce, da so z velikim odobravanjem in aplavzom primorali zbor, da je več pesmi ponavljal. »Svoboda« I. Hrastnik je agilna in delovna, to je razvidno iz delovanja samega in številnih različnih nastopov.

»Svoboda« II. je imela dne 10. marca t. l. svoj XII. redni letni občni zbor. Ker je bil ta dan predsednik odsoten je vodil občni zbor namestnik s. Gačnik F. Centralo pa je zastopal s. Cerkevnik. Podružnica je prejela v preteklem letu 42 dopisov, poslala pa jih je 45. Nadalje je bilo 17 sej, 1 skupna seja z godbo, 6 članskih sestankov, prireditvi sta bili 2, 1 koncert, 1 prosvetni večer, 2 družinska izleta na Mrzlico ter 3 predavanja. Blagajnik je poročal, da število članstva ni mnogo napredovalo, je pa zadovoljivo. Blagajna ima prebitka Delovanje pevskega odseka je bilo bolj skromno, ovirala ga je redukcija dela pri steklarni. Imeli smo 2 pevska koncerta, 1 gostovanje ob 10. obletnici »Svobode« I., in razen tega priredili 1 avtoizlet v Zabukovco, sodelovali pa na revirskem festivalu v Trbovljah. Občni zbor je odstopajočemu odboru podelil razrešnico. Knjižnica ni delovala. Štiričlanska volilna komisija je predložila listo novega odbora ki je bila soglasno izvoljena. Glavni odborniki so ti-le: predsednik Benkl F., namestnik Gačnik H., tajnik Saurič K., nam. Jager Jos.; blagajnik: Oprešnik A. nam. Götz F. Z odobravanjem je občni zbor zaslusal referat s. A. Cerkevnik. Ob koncu pa se je govorilo še o pripravah za izlet »Svoboda« v Celju, nakar je predsednik zaključil občni zbor.

Kranj

Ali je delavstvo sposobno, da se politično udeleži? Tečaj vprašanja kulturnemu človeku niti stavljanj ni treba, kajti, če je sposobno graditi današnje moderne tehnične naprave in zmožno, da s svojim delom razen za svoje potrebe, ustvarja večvrednost, s katero se izvršno brez dela preživljajo razni kapitalistični elementi, je logično, da je sposobno tudi za politično udeleževanje. V Predvoru na sestanku krščanskih socialcev pa pove bližnji govornik (poleg njegovega že na pamet naučenega referata, s katerim je bil že na turneji po vseh vaseh v okolici Kranja) tudi to, da delavstvo še ni sposobno za politično udeleževanje in da se naj bližajočih volitev na udeležbi. Povdarjal je, da je delavstvu potrebna najprej močna strokovna organizacija. Ravno pred tem pa je dokazoval kakšne težkoče so imele strokovne organizacije v času zadnjega režimskega absolutizma, kateri delavstvu ni bil naklonjen. Popolna svoboda strokovnih organizacij je torej odvisna od političnega vpliva, oziroma moči, ki jo ima delavstvo v državi. Kako naj potem pridemo do tega, če nimamo besede tam, kjer bomo lahko svobodo in pravice delavstva zahtevali. Trdil je govornik tudi, da je bila ravno duhovščina tista, katera je največ pripomogla k osvoboditvi delavstva. Mi pa še vedno povdarjamo izrek Karla Marksa, da je osvoboditev delavcev, delo delavcev samih. To se je pokazalo tudi v praksi povsod tam, kjer se je delavstvo več ali manj osvobodilo. Ni nam treba segati nazaj v zgodovino, kako se je klerikalizem vedno boril za »svobodo« delavstva, ampak njegovo sliko lahko pogledamo še danes. Dosti jasno sliko imamo, kako je delavstvo osvobodeno tam, kjer vlada klerikalizem bodisi sam ali pa skupno z liberalnim kapitalizmom. Poglejmo samo madžarski parlament, v katerem je sedelo tudi precejšnje število duhovnikov, kaj so oni naredili za osvoboditev delavstva. Vedno so skupno s krščanskimi socialci podpirali fevdalno gospodo. Kakšno svobodo pa ima delavstvo v Avstriji, odkar je na vladi klerofašizem. Klerikalni časopis pa vidi v tem uredništvu želj, katere je gojil pokojni prelat Scipel. Ne bomo naštevali še posebej,

ko se je boril za svobodo delavstva nemški klerikalizem, takozvani centrum, španski itd. Sploh vsi od najbolj »revolucionarnih« krščanskih socialcev pa do najvišjega vodstva katoliške duhovščine, katera razredni boj za delavstvo sploh prepoveduje. Ne sramujejo se na sestankih slikati vse delavske voditelje, kateri so ušli zabljem klero-fašističnega režima, za izdajalce. Miru pa nimajo nikjer niti Kristani, čeprav oznanjevalci krščanskega sovraštva vedo, da je naša delavska zakonodaja v precejšnji meri tudi plod njegovega dela. Če bi še duhovščina naredila toliko za osvoboditev delavstva, kakor je Kristan, potem bi bilo delavstvo že osvobodeno. Večkrat smo že čitali iz njihovih časopisov, da so pobegnili duhovniki iz Rusije, Mehike ali Nemčije, bodisi že samo radi omejene svobode. Potem so tisti duhovniki, ki so zapustili svoje ovce, še večji izdajalci, ker so zapustili svoje vernike. Kulturni človek bi ne mogel prištevati k izdajalcem ljudi, kateri so zahtevali oziroma branili pravice delavstva in radi tega, ker so zaenkrat podlegli, (ker je s kanoni krivica zmagala nad pravico) videč, da jih zato čakajo blagoslovljene vislice, pobežniki. Bolje je, da ljudje, ki delajo za osvoboditev delavstva, žive v emigraciji in svoje delo nadaljujejo, kakor pa, da se klerikalnim močtem puste da jih sramotno in žalostno umrtijo. Gotovo je, da je klerikalizem na tem zainteresiran, da vse ljudi, kateri delajo za blagor delavstva, uniči, bodisi da jih usmrti ali pa duševno in telesno muči z ječo in trpinčenjem, kakor v času inkvizicije. Gospodje krščanski socialci, referat za sestanke bo treba spremeniti, drugače vas bodo delavci prehitro spoznali, ker iz tega se jasno vidi, da ste žejni marksistične krvi in da ste proti osvoboditvi delavstva, kar pa se nikakor ne sklada z vašim tolikokrat ponavljajočim izrekom: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Delavci tudi ne bodo nasledili krščansko-socialnim govornikom, ki pravijo, da delavstvo ni sposobno za politično udeleževanje, ampak bodo skupno glasovali za samostojno delavsko listo, potom katere se bomo borili za pravico, svobodo in enakost vsega delovnega ljudstva.

Jesenice

Seja občinskega odbora. Dne 14. t. m. se je vršila seja obč. odbora, pri kateri je g. župan najprej zavrnil nujni predlog podpisane, ki je zahtevala pojasnila, na podlagi katerega uradnega materijala je občinska uprava kot reklamacijski odbor poročala sodišču, da za volivca Buntschuha ni izkazano nad enoletno bivanje na Jesenicah, čeprav je bil imenovan prijavljen občinskemu uradu že od 1931. dalje. G. župan je izrazil mnenje, da zadeva ne spada pred občinski odbor, ker je reklamacijski odbor neodvisen. Na zadevo se še povrnemo, če drugače ne, pred sodiščem. Prva točka dnevnega reda je bila sklepanje o tem, ali se plača terjatev neke ljubljanske trdnice v precej vidnem znesku ca. Din 45.000.—, katera je nastala, ker je občinski tajnik podpisal svojčas tri menice za skupaj Din 34.910,20, ko pa je bil iztočen in ko so mu bili službeni prejemki zarubljeni, je pregovoril prejšnjega župana, češ, da on odgovarja, da se je občina s trdnico pravdala in slavno propadla zlasti z ugovorom, da ima občinski tajnik samo Din 38 mesečne plače. Razni govorniki so skušali dopovedati, da je na celi stvari kriv prejšnji župan, Dr. Stanovnik je pa kot bivši zastopnik mestne občine mogel pokazati krivca v osebi občinskega tajnika. Ker na to občinski odbor plačila ni mogel odkloniti, ako ni hotel občinski imovini napraviti še izvršilne stroške in stroške ponovne, vnaprej izgubljene pravde, ni pa tudi obenem sklepal o vprašanju iskanja kritija pri krivcu, temveč je po večinskem klubu samo obljubil, da se bo s tem vprašanjem še pobavil, sta zastopnika delavcev opustila glasovati. Pri 2. točki je bilo sklenjeno s 24 glasovi od 26 prisotnih, da dobijo kateheti nagrado po Din 10 na uro. — Pri tretji točki dnevnega reda je bilo govora o podporah iz ubožnega sklada. Večja živost se je pojavila pri prošnji Zemlja Franciske za priznanje podpore Din 660, pri čemer je prišlo na dan, da je prošilka dala občinskemu tajniku nekaj dinarjev, da ji je napravil prošnjo, da je pa občinski tajnik to darilo opazil šele sedaj, po več mesecih, odkar je delal prošnjo, ko je podpisani član delavske delegacije pismeno za to sejo g. župana opozoril, naj se ji vrne vsaj ta izdatke. To se je tudi zgodilo na dan seje same, t. j. potem, ko je prejel g. župan zadevno pismo, dočim je bila prošnja za podporo zavrnjena z glasovi večinskega kluba. — Bodoča seja občinskega odbora bo v ponedeljek z dnevnim redom: »Sklepanje o statusu občinskih namestencev in z dnevnim redom, ki ga bodo zastopniki delavcev z nujnimi predlogi obogatili. DRIS.

Kino Radio predvaja v soboto, nedeljo in ponedeljek dne 23.—25. t. m. ob 8. uri zv. (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) komično opero »Fra Diavolo« v velelimu z ameriškim Patom in Patachonom, Stanlijem in Olijem. Salve smeha. Dodatki običajni. Sledi »Pesem o sreči«.

Guštanj

Po končanem mezdnem gibanju v jeklarni.

Odlučili smo se, da podamo po končanem mezdnem gibanju v jeklarni malo obširnejši pregled dogodkov, ki so s tem v zvezi in ne bo škodilo, ako bomo pri tem nekoliko posvetili tudi v ozadje. Kar je tiskano človek lahko shvati, beseda pa se le prerada pozabi. Ker pa vsega tega, kar se nam zdi potrebno povedati, nuenkrat ne moremo spraviti skozi predale naše »Delavske politike«, ki nam je v mezdnem boju stala ob strani kot zvest bojevalnik, bomo to storili v praznični številki. Zato pa prosimo sodruge, da redno vsako številko prečitajo in shranijo. Čitajo naj pa ne samo zase, ampak naj puste čitati tudi ženi in tistim družinskim članom, ki se že prično zavedati, da je njihov oče delavec in kakšna je usoda delavca in njegove družine. Torej začnimo:

Delavstvo v jeklarni je i. 1925 utrpelo znižanje mezd v zmiri 20 do 30 odstotkov. L. 1931. je podjetje odščitnilo nadaljnih 10 odstotkov mezde. L. 1932. pa je začelo praznovanje, ki doseže 6 do 8 delovnih dni mesečno. Ako to izračunamo, pridemo do visokih števil, ki predstavljajo izgubo našega delavstva na zaslužku. Kaj boljšega delavec v kapitalističnem gospodarstvu niti ne more pričakovati, kaiti kapitalistično gospodarstvo je malha brez dna. Kapitalistu ni mezda nikoli dovolj nizka, nikoli dovolj ravna, da bi je znova ne skušal potisniti navzdol. Ni čuda, da je radi teh in takih razmer med delavstvom zavrelo. Ali namesto, da bi nezadovoljstvo rodilo pozitivne uspeh, t. j. močno razredno bojovno strokovno organizacijo, ki bi bila v stanju nuditi odpor, se je zgodilo obratno. Delavstvo mizerijo in nezadovoljstvo so izrabili politični agitatorji in tudi agitatorji takih organizacij, ki so pri volitvah v Delavsko zbornico apelirale na delodajalce, da pritisejo na delavce, da bodo ja sigurno volili nacionalistično, ki so mislili, da je končno le prišel pravi trenutek, da bodo v Guštanju lahko razbili delavsko gibanje in razbito armado zaslužili. Šli so spretno na delo — seveda z obljubami — s kupovanjem duš. »Ako se boste pri nas organizirali,« so pravili, »boste dobili mesečno plačo.« Manjkalo pa tudi ni kisle juhe, vrhne delovne obleke, da celo z mesom in koruzo so lovili kaline. »Boste videli, kaj mi zmorem, dragi delavci,« so jim govorili ti agitatorji, »kaj marksisti, ti so že pomrti umrli, samo denar jim pošiljate, da se lahko lepo oblačijo in mede za vaše krvavo zaslužene dinarje.« Obrekovalec najde tudi poslušalca. Marksisti so bili naenkrat tisti temni elementi, ki so krivci, da je delavstvo dvakrat zgubilo na plači (da so zgubili tudi organi-

zirani delavci-marksisti, to ni nikomur izmed nergačev padlo na um) in sploh vsega, kar se je neprijetnega dogodilo. Hujšakci so skušali delavstvo celo pridobiti za to, da bi marksistične »generale« nagnalo, če bi kateri prišel v Guštanj. Lokalni zaupniki naše razredne organizacije kovinarjev so bili pravi reveži. Nasprotniki so jih neprestano denuncirali in orožništvo je imelo polne roke dela, da je vršilo preiskave itd. S tem so nasprotniki hoteli ostalo delavstvo ostrašiti, da bi tudi radi tega popustilo v svojem odporu proti vsiljivcem. Da bi pa stvar še bolj držala je bila pripravljena za nas marksiste tudi že krsta in bi nas bili najraje kar na tistem zagrebeli, potem pa dvignili krik in vik. Potem pa je nenadoma zapihal drug veter, ki je močno ohladil vse posnemovalce in častilce rjavega in črnega fašizma.

(Dalje prih.)

Mežica

Proslava mednarodnega ženskega dne.

Podružnica Zveze delavskih žen in deklet je proslavila mednarodni ženski dan 10. marca t. l. v dvorani nad konzumom. Uvod v proslavo je tvoril dialog dveh. Prvi sta nastopili deklici iz otroškega vrta Raušerjeva Milica in Končnikova Rezika, potem so nastopile štiri deklice iz tretjega razreda: Koželjeva Mici, Lamprechtova Rozi, Dvornikova Mici in Žaganjeva Mici. Deklice so skupno z dečki zapele tudi več pesmi. Nato je sledil tretji nastop. Nastopili sta ss. Perovec Frida in Waidl Polonca. Dvogovori, četvergovori in petje je navdse ugajalo in je občinstvo nastopajoče pri vsaki točki programa nagradilo s ploskanjem. Za tem se je predsednica s. H. Knezova zahvalila za svetišno udeležbo, zlasti tudi s strani moških. Kljub temu, da je bila tisti čas v vasi še neka druga proslava, smo žene dobro odrezale. Zavedna marksistična žena in delavka ve, da dvema gospodarjema ne more služiti, zato delavske žene iz meziške doline slede klicu svoje organizacije, zlasti tudi organizacije Zveze delavskih žen in deklet. Glavna govornica je bila soderžica Ravšerjeva iz Črne, ki je v lepem in občutka polnem nagovoru obrazložila pomen mednarodnega dne. H koncu svojega referata pa je prečitala resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Ob koncu proslave so na splošno željo navzočih še ponovno nastopile deklice s svojimi dvogovori in četvergovori. Nato je predsednica zaključila proslavo in pozvala vse, zlasti članice, da se še bolj zanimajo za svojo organizacijo kot doslej. — **Družnost!**

Svoboda sklicuje svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 24. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani nad Konzumnim društvom v Mežici. Ker je dnevni red zelo važen, se pozivajo vsi člani, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Družnost!

Širite naš list!

Trajno kodranje po najnižji ceni!

V brivskem salonu **FRANJO MAUSER** v Okrožnem uradu v Ljubljani so cene za trajno kodranje globoko znižane. Najvišja cena je Din 60.—. Zato vsi v brivski salon v Okrožnem uradu, Miklošičeva c. 20, kjer se izvršujejo vsa frizerska in brivska dela po najnižji ceni

KUPUJTE

V SVOJI ZADRUGI

„DELAVSKI DOM“

MARIBOR, FRANKOPANOVA 1

LJUDSKA SAMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Grajski trg 7
Poverjenišтво: Ljubljana, Tyrševa 34

naznanja smrtne slučaje svojih članov v mesecu januarju 1935.

Lah Marija, Rečica.
Belšak Jakob, Muršček.
Oven Anton, Ravta vas.
Gruber Ana, Ravzanje.
Šaver Terezija, Brežice.
Huber Stefan, Studenci.
Polanc Jurij, Sv. Vid.
Fohn Franciška, Celje.
Tanko Franc, Ljubljana.
Postružnik Franc, Selšči.
Koren Alojzija, Črešnjevce.
Markelj Franc, Lučerjev kal.
Kadilnik Marija, Vojnik.
Holzmann Terezija, Maribor.
Gošnik Franc, Konjice.
Primožič Neža, Markovci.
Vedernjak Franc, Ljubljana.
Dimec Agata, Ponoviče.
Dr. Gregorič Vikt., Novo m.
Fric Josip, Maribor.
Lorbek Ivan, Janževa gora.
Pušnik Cecilija, Dovže.
Hribar Franc, Sv. Katarina.
Jerina Janez, Sp. Ribče.
Toplak Elizabeta, Zlatoličje.
Vodopivec Neža, Celje.
Gaves Marija, Dobrava.

Sajovic Jožef, Krčevina.
Vidovič Tomaž, Sedlašek.
Ješovnik T., Makarska vas.
Blažartinšek Fani, Laško.
Otošec Janez, Buče.
Vogrinc Anton, G. Hajdina.
Lorenč Viktor, Konjice.
Vertič Julijana, Maribor.
Počevavšek Jakob, Buče.
Petan Franc, Šromlje.
Židan Terezija, Ljubljana.
Pukšič Marija, Gaje.
Zor Marija, Ljubljana.
Šlik Julijana, Vosek.
Gašparac Jakob, Biela.
Kosi Alojz, Maribor.
Kronvogel A., Sv. Len. Sl. g.
Rožman Helena, Artiče.
Kos Mihael, Ljubljana.
Znidar Anton, Doklece.
Pečar Amalija, Ciglence.
Štauber Julijana, Mačkovci.
Peterkovič Marija, Curnovec.
Krajnc Ivan, Črešnjevce.
Troger Jožefa, Brezje.
Muhič Franciška, Zagradec.
Kočar Ana, Lokmarje.

Arbeiter Marija, Juršinci.
Mihelčič Marija, Vel. Lašče.
Plešaj Franc, Smartno.
Poldan Marija, Krška va.
Greifoner Franc, Žikarce.
Rosenberger Alb., Maribor.
Kuznar Ema, Kristan vrh.
Svoboda Jera, Ptuj.
Kolarič Ivana, Nova vas.
Štandekar M., Sp. Kungota.
Mandelj Helena, Smartno.
Slavič Jožef, Križovci.
Glavič Marija, Praproče.
Bezjak Neža, Moravci.
Krašovec Janez, Vrhnika.
Bratuša Marija, Ptuj.
Salar Terezija, Rogoznica.
Lorber Neža, Dobovec.
Gobec Anton, Sv. Ema.
Natlačen Franca, Otok.
Poplar Franc, Stari trg.
Domadenik Helena, Šesdobe.
Cehnar Neža, Koprivnik.
Krajnc Gerž, Koračice.
Bokalič Janko, Lesično.
Sušin Marija, Mali vrh.
Finžgar Andrej, Varož.
Verstovšek Vikt., Maribor.

Po vseh umrlih se je takoj izplačala pogrebna v skupnem znesku **Din 648.600.—**. Kdor še ni član „Ljudske samopomoči“, naj zahteva brezobvezno in zastoj pristopno izjavo.

BLAGAJNIŠKO NAČELSTVO

Ptuj

Predavanje s. Ošlaka o sodobnem gospodarskem in političnem položaju je bilo polnoštevilno obiskano. Predavatelj je v glavnih obrisih prikazal sedanje stanje in kaos po celem svetu. Izhod iz težav je v socializmu.

Kdor pa pohujša enega teh malih... V Ptujtu imamo misijon, tisti, ki hodijo poslušati, pravijo, da so pridige za mladoletnike neprimerne. — Neki ženi se je baje zmešalo, ker ni dobila »odveze«, češ, da ima »le« 3 otroke, poročena pa je 7 let, ne more pa povedati, kam so šli ostali 4 otroci. Dajte gospodje, odredite se celibatu in postanite družinski očetje. Zaenkrat pa odprite vaše zakladnice in bogate samestane, pa nasitite lačno deco, ki umira. Pokažite, da tudi delate tako kot sami učite. Če ne, imamo le mi prav, da za izboljšanje prilik ne zadostuje krščansko usmiljenje, ampak pravičen zakon

Dolnja Lendava

Delavski pokret v Dolnji Lendavi. Na številne pritožbe delavstva, zaposlenega v lesnem industrijskem podjetju »Nasička d. d. v Dolnji Lendavi«, sta se nedavno mudila tukaj tajnik Splošne delavske zveze s. Jankom in zastopnik Delavske zbornice s. Čeh iz Maribora. Izkazalo se je, da vlada za to delavstvo prava anarhija glede socialne zaščite, ki je delavstvo prav nič ne pozna, podjetje pa ne upošteva. Na željo krajevnih faktorjev bo vsled tega poslala Splošna delavska strokovna zveza v nedeljo, dne 24. marca s. Gojka Jelenca, da bo delavstvu predaval o socialnih zakonih.

Končni rezultat

šahovskega turnirja v Moskvi

Botvink (Rus, 24 let) 13 bodov; Flohr (Čehoslovak, 27 let) 13; Lasker (bivši svetovni mojster, 70 let) 12,5; Capablanca (nad 60 let) 12; Spielman 11; Levenfiš 10,5; Rogozin 10; Lillenthal 10; Rabinovič 9,5; Kan (ki partije s Stahlbergom ni končal) 9,5; Golidze 9,5; Alatorcev 9,5; Rjurnin 9,5; Romanovski 10; Lisicin 9; Bogatirčuk 8; Stahlberg 8; Pirc (naš rojak, ki ga je med turnirjem mučila bolezen) 7,5; Čehover 5,5; Menšikova 1,5. Prvo in drugo nagrado si bodeta delila Botvink in Flohr, tretjo dobi Lasker. Izmed desetero razpisanih nagrad odpade petero nagrad na inozemce, petero pa na sovjetske šahiste, ki so se izkazali v toliki meri, da mednarodnih turnirjev ne bo več mogoče prirediti brez njih. Zanimivo je, da sta znagovala

v tem turnirju dva mlada človeka, vendar pa takoj za njima prideta dva najstarejša, tako da se iz tega ne more delati zaključkov na starostno sposobnost. Tudi igralske sposobnosti šahistov zapadne in vzhodne Evrope so precej izenačene. Pač pa je ženska šahistinja ostala na zadnjem mestu, iz česar bi se dalo sklepati, da je šah

predvsem moška igra.

Botvink, ki z uspehom študira tudi tehniko na moskovskem industrijskem inštitutu, je od sovjetske vlade prejel v nagrado nov osebni avto.

Skupina inozemskih šahistov, med njimi tudi naš Pirc, se podajo še na šahovski turnir v Leningrad.

Pojasnilo Društva odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru

V »Večerniku« z dne 12. marca 1935 citamo popravek na popravek, se je nenkrat zgledilo Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru, ter je na naš popravek v »Večerniku« z dne 11. marca 1935 št. 58, ki se prav nič ne tiče tega društva, temveč Zveze društev privatnih nameščencev v Ljubljani in govora Zveznega predsednika g. Zemljiča, poslalo neke dodatne v obliki popravka ter se povzpelo do nepojmljivega ponašanja, da končuje to zadetno polemiko ter nas izziva na nadaljevanje te nepotrebne polemike.

Mi nismo temu društvu poslali nikakega popravka, ker predstavniki tega društva na zborovanju v hoteru »Orlu« dne 23. II. 1935 sploh govorili niso, čeravno imajo 3 delegate v Pokojninskem zavodu. Kakor smo v »Jutru« in »Večerniku« čitali, je govoril dne 23. II. na tem zborovanju glede našega društva le g. Zemljič kot predsednik Zveze društev privatnih nameščencev v Ljubljani, ki je ob enem član uprave P. z., da je g. Gilčvert izključen iz P. z. in da je njegov delegatski mandat v P. z. poničen, ter da je naše društvo izključeno iz Zveze.

Vse to ni res! In le to smo popravljali napram g. Zemljiču in Zvezi, nikjer pa ni v našem popravku niti z besedico omenjeno Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru, katero se sedaj nepoklicano oglašuje namesto g. Zemljiča in Zveze ter bi rado zaključilo polemiko, katere mi nasproti temu društvu sploh nismo pričeli in jo odločno odklanjamo.

Kar smo v »Večerniku« in »Jutru« popravili, to drži.

Iz Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani ni možno nobenega obvezno zavarovanega člana izključiti, torej tudi ne Gilčverta kot delegata, ker pokojninski zakon sili tozadevno člane, da morajo biti obvezno zavarovani, a jih zakon obenem tudi ščiti, da jih ne more nikdo izključiti iz P. z. ter jih prikrajsati za plačane premije in za nadeje glede pokojnine.

Iz Zveze društev privatnih nameščencev v Ljubljani pa našega društva nikdo ni mogel na občnem zboru dne 9. VI. 1934 izključiti, ker je naše društvo vsled tehničnih razlogov izstop iz Zveze že v Mariboru na seji

dne 8. VI. 1934 soglasno sklenilo in je ta sklep na občnem zboru Zveze 9. VI. 1934 naš predsednik g. Gilčvert pred kakšnim takšnim nameščenim glasovanjem v pričlo blagajnika g. Franjo Moškona z upravičenimi očitki nasproti Zvezi iznesel ter se je temu izvajanju pridružil predsednik celjskega bratskega društva g. Čremožnik, ki je izjavil, da celjsko društvo prostovoljno izstopa iz Zveze, nakar je ob globni tišini zapustila delegacija celjskega in mariborskega Društva odvetniških in notarskih uradnikov zborovalno dvorano v Delavski zbornici in zato ničesar ne ve o kakšnem glasovanju. O kaki izključitvi še do danes od Zveze nismo prejeli nikakega sklepa, ker bi se proti takemu sklepu — ki bi košil pravila — upravičeno pritožili na kr. bansko upravo, kar pa do sedaj nismo mogli storiti, ker takega sklepa od Zveze še nismo dobili.

Glede delegatskega mandata g. Gilčverta je le to res, da je Zveza neopravičeno in brez naše vednosti ter tudi brez vednosti g. Gilčverta samega izpolnila z novejšim datumom 21. I. 1935 neko zastarelo neizpolnjeno izjavo, katero je g. Gilčvert kot Zvezin podpredsednik že dne 18. XII. 1933 bona fide in bianco podpisal, jo pa dne 2. VI. 1934 pri predsedniku P. z. g. dr. Baltiču in pri Zvezi preklical, ter še isti dan s prip. pismom sam odložil podpredsedniško mesto pri Zvezi društev priv. nameščencev v Ljubljani, s katero ni imel od 9. VI. 1934 dalje ne on, ne mi, in ne celjsko društvo prav nikakega stika več.

Zadeva glede spornega mandata pa vsled pritožbe od strani delegata in podpredsednika Sosveta P. z. v Mariboru g. Gilčverta in od strani našega in celjskega bratskega društva na kr. bansko upravo še do danes ni rešena in torej tudi mandat ni poničen. Vse to pa spada v strokovne liste privatnih nameščencev in ne v dnevno časopisje, ker širša javnost o tem ni in ne more biti dovolj poučena. Pika.

Maribor, dne 13. marca 1935.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru.

Dragotin Gilčvert, predsednik, Franjo Moškona, blagajnik, Stefan Medved, tajnik.

Delamo

da Vas dobro in pošteno oblečemo

Naše cene so:

	Din
Obleke za delavnik	120-160
Volnene obleke	170-390
Fantovske obleke	110-290
Hlače	75-160
Otroške obleke	60-130
Športske kape	10-18

Nepremočljivi hubertusi

320, 260, 160

TIVAR-OBLEKE